

רבקה מוצפי

מיכל שחר

איזה קטע

לתרגול

בתחום הבנת הטקסט, הבעה ולשון

מותאם למפרט בחינת המיצ"ב בעברית לכיתה ח



דכס

פרויקטים חינוכיים בע"מ

איזה קטע

רבקה מוצפי ומיכל שחר

© 2013 כל הזכויות שמורות
לרכס פרויקטים חינוכיים בע"מ ולמחברות

Printed in Israel 2013

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט בכל דרך או אמצעי אלקטרוני, אופטי או מכני או אחר, כל חלק שהוא מספר זה. שימוש מסחרי, מכל סוג שהוא, בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט אלא ברשות מפורשת בכתב מן המו"ל.

רכס פרויקטים חינוכיים בע"מ
ת"ד 75 אבן יהודה 40500
טלפון 073-2550000 פקסימיליה 073-2550055
כתובתנו באינטרנט: www.reches.co.il
E-mail: main@reches.co.il

עשינו כמיטב יכולתנו לאתר את בעלי הזכויות של כל החומר ממקורות חיצוניים. אנו מתנצלים על כל השמטה או טעות. אם יובא הדבר לידיעתנו נפעל לתקנו במהדורות הבאות.

מסת"ב 965-403-552-9 ISBN

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

פתח דבר

אנו שמחות להגיש לכם מאגר פריטי הערכה בעברית המותאם למבחני המיצ"ב לכיתה ח. המאגר מאורגן כקובץ הכולל עשרה מבחנים בעברית. המבחנים נועדו לסייע בבדיקת תחום הבנת הטקסט וההבעה, לרבות ידע לשוני כנדרש.

מבנה המבחנים ושיטת התשאל תואמים את הדרישות של תכנית הלימודים החדשה בעברית. בכל מבחן ארבעה פרקים, ובכל פרק טקסט מסוג שונה (טקסט טיעון ושכנוע, טקסט מידע, טקסט שימושי). בשלושת הפרקים הראשונים מובא טקסט ואחריו משימות בהבנה, בהבעה ובלשון. הפרק הרביעי מוקדש להבעה.

מהדורה מחודשת זו עודכנה בהתאם למפרט האחרון של מבחני המיצ"ב. שניים מן הטקסטים הוחלפו ובמקומם שובצו ארבעה טקסטים חדשים, וכן נוספו משימות בכתיבת סיכום ממזג (נוסף על הסיכום הכולל והבורר). השינויים מתרכזים במבחנים מספר 5, 8 ו-9.

פתרון המבחנים על ידי התלמידים ובעקבותיו דיון בתשובותיהם ישפרו את יכולתם להתמודד עם המטלות הנדרשות בתחום זה וישמשו כלי משוב למורים ולתלמידים כאחד.

לייעול הבדיקה אפשר להיעזר בחוברת הפתרונות (תשובון).

המחברות

תוכן העניינים

7	מבחן 1
8	פרק 1 – דמעות של תקווה
12	פרק 2 – גשמים של ציפורים הנופלות משמים
18	פרק 3 – לא מעוקצו – על הכשות, עקיצות ונשיכות
26	פרק 4 – ויפה שעה אחת קודם
28	מבחן 2
29	פרק 1 – "טיפים" קטנים לחופש הגדול
34	פרק 2 – אליזבת' בלקוול
41	פרק 3 – ישיבה נכונה
47	פרק 4 – איסור עשיית קעקוע בגופו של קטין
49	מבחן 3
50	פרק 1 – משחקים עניין רציני
57	פרק 2 – בול – האקדמיה ללשון העברית
	פרק 3 – איך לגרום לכלב לשבת לפי פקודה + על כלבים
62	ואנשים (טקסט נלווה)
69	פרק 4 – משחקים עניין רציני – משימת סיכום
70	מבחן 4
	פרק 1 – איזו חגיגה + הזמנה למסיבת יום הולדת (טקסט נלווה)
71	+ "שמחה וששון הפקות" (טקסט נלווה)
79	פרק 2 – המצאה מקפיצה
86	פרק 3 – מניעת נזקי קרינת השמש
91	פרק 4 – ככה לא בונים מדינה
92	מבחן 5
93	פרק 1 – תיבת הקסמים
99	פרק 2 – לשבת? לקום!
106	פרק 3 – כללי התנהגות, בטיחות ושמירת חוק...
114	פרק 4 – כיצד למנוע אלימות

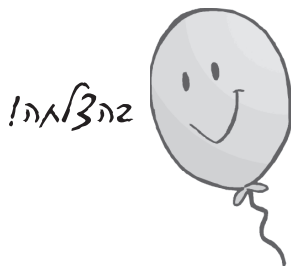
	מבחן 6
116	
117	פרק 1 – זה נוער, זה!
122	פרק 2 – חוק הרעש
129	פרק 3 – חוות האלפקות + מכתש רמון (טקסט נלווה)
135	פרק 4 – מכתב להנהלת בית הספר
	מבחן 7
137	
138	פרק 1 – קינאתי כל כך
144	פרק 2 – הזנב צומח בחזרה, אבל הפופולאריות לא
149	פרק 3 – שמורת טבע וגן לאומי עין גדי
157	פרק 4 – מדע בדיוני
	מבחן 8
158	
159	פרק 1 – ברכה לבטלה
166	פרק 2 – ים של אשפה
170	פרק 3 – בטיחות ובריאות על גלגלים
	פרק 4 – בתוך עשור הוכפל זיהום הפלסטיק באוקיינוס הארקטי
177	מנקים את מפרץ אילת
	מבחן 9
180	
	פרק 1 – ממסתורי האסרטיביות + אסרטיביות כמנוף
181	לתקשורת ראויה בין בני אדם (טקסט נלווה)
187	פרק 2 – הקפה ומוצרי
	פרק 3 – עיקרי חוק עבודת הנוער + אל תתנו שינצלו אתכם
194	(טקסט נלווה)
202	פרק 4 – ממסתורי האסרטיביות – משימת סיכום
	מבחן 10
203	
204	פרק 1 – ראש בריא במיטה חולה
210	פרק 2 – על גישור
217	פרק 3 – השימוש במילון
222	פרק 4 – איש המחר – היהיה מאושר?

מבחן 1

בבחינה שלפניכם ארבעה פרקים.
הזמן המוקצב הוא שעה וחצי.

בכל אחד מן הפרקים 1-3 טקסט ואחריו שאלות ומשימות שונות.

בפרק 4 – קטע קריאה ואחריו נושא לכתיבה.



ברק 1

קראו את הטקסט וענו על השאלות שאחריו.

דמעות של תקווה / אמנון רובינשטיין

סיפור הטלוויזיה על הנער הנכה חשף את הלב האנושי של החברה הישראלית.

1. אילו קיים היה פרס לתכנית הטלוויזיה האנושית ביותר, הוא מגיע, ללא ספק, לתכנית על הנער הנכה ומשפחתו.
2. הנער, הסובל משיתוק מוחין, מתגבר – בעזרת אהבת משפחתו והתגייסותם של מדעני מחשב – על מכת גורלו ויוצר קשר עם העולם הסובב אותו. הסיפור נגע ללבנו, הוא גם עצוב וגם מעודד. כאשר קרא הנער בטקס הבר מצווה שלו את ההפטרה באמצעות קולו המתכתי של המחשב המדבר, היה נדמה כי ישראל כולה בוכה עם אמו. דמעות של צער וגם של תקווה.
3. אך בסיפור אישי זה גלום גם סיפורה של החברה הישראלית כולה, שבצד מגרעותיה וחסרונותיה, מקדישה משאבים עצומים לטיפול מיוחד באלה שהטבע והגורל התאכזרו אליהם. עשירים מאיתנו אינם נוהגים כמונו. כל מי שרק הציץ לתחום רב המעש של החינוך המיוחד והטיפול האישי בילדים חריגים, כל מי שרואה – אפילו מרחוק – את החום והאהבה, המרץ וההתנדבות המלווים מפעל זה, יודע כי בעניין זה יש לישראל הישגים גדולים לפי כל אמת מידה. כל מי שמכיר את ישראל יודע כי מפעם בקרבה לב משותף, חם, נדיב ואמיץ.
4. הלב הקולקטיבי בא לידי ביטוי בהזדמנויות רבות: בעשרות ארגוני מתנדבים, המקיפים את הארץ כולה ובהם פועלים רבבות ישראלים מכל העדות ומכל הדתות; בהיענות למבצעי התרמה בטלוויזיה, ברדיו ובעיתונות, המגמדים מבצעים דומים בארצות הברית הגדולה והעשירה; בהתגייסות אזרחים לחיפושים אחר ילדים נעדרים; בארגוני סעד ועזרה לחולים;



במגוון שלם שבו מושיטים חזקים וגם חזקים פחות יד לאלה הזקוקים לה.
5. חשוב לציין תכונות אלה של החברה הישראלית, לא רק כדי לאזן את הכותרות ואת החדשות היומיות, שבדרך הטבע מצביעות על משגים, תקלות ופגמים, אלא גם כדי להזכיר, כי לבה של ישראל פועם למרות שנים רבות של מלחמה, מצור, טרור, התשה חיצונית ופנימית. אין זה הישג של מה בכך שלאחר כל מה שעברנו, אנו עוד יכולים להטות אוזן קשבת ולהושיט יד מסייעת לסובלים ולנרדפים בארצות אחרות.

6. תמיד אנו מדברים על האור – שיהיה או לא יהיה – בקצה המנהרה. מי שמאזין לרחשיה של ישראל, יכול לשמוע לא פעם שילוב של ייאוש ותקווה בהמתנה – ציפייה לאור הזה – המצוי או לא מצוי – שם בסוף הדרך. תוך כדי המתנה נואשת זו, כדאי לנו לפעמים לשים לב לכך שיש גם אור, אור רב, בתוך המנהרה עצמה.





אלמות

1. מה משמעות הכותרת וכיצד היא מתקשרת לתוכנו של הטקסט?
-
2. "כדאי לנו לשים לב שיש גם אור, אור רב, בתוך המנהרה עצמה" (פסוקה 6).
- א. הסבירו את כוונת המשפט.
ב. בטקסט דוגמות רבות המחזקות אמרה זו.
ציינו שלוש מהן.
-
-
-
3. מהי מטרת הכותב?
- א. לעודד את הקוראים ולהבטיח להם עתיד טוב יותר
ב. להצביע על מחדליה של התקשורת בדיווח על נקודות האור בחיינו
ג. לשבח את החברה הישראלית על התגייסותה למען החלשים בקרבה
ד. לשבח את הטלוויזיה על חשיפתו של סיפור נוגע ללב
4. (1) הסבירו את משמעות הצירוף המודגש במשפט:
"הלב הקולקטיבי בא לידי ביטוי בהזדמנויות רבות:" (פסוקה 4).
-
- (2) הנקודתיים במשפט זה מציינות –
- א. פירוט
ב. הסבר למשפט שלפניהן
ג. הרחבה
ד. מסקנה הנובעת מן המשפט שלפניהן
5. במשפט: "בהיענות למבצעי התרמה בטלוויזיה... המגמדים מבצעים דומים בארצות הברית הגדולה והעשירה" (פסוקה 4) אפשר להמיר את המילה המודגשת במילים:
- א. מזלזלים בערכם
ב. מפחיתים בערכם
ג. מצמצמים את היקפם
ד. מעוררים כבוד

6. א. איזו פסקה מתקשרת לפסקה שלפניה בקשר של ניגוד? _____
 ב. איזו מילה בטקסט מציינת קשר זה? _____
 ג. הציעו עוד מילת קישור המציינת קשר של ניגוד. _____
7. מצאו בפסקה 5 מילת קישור המורה על –
 א. הפחתה _____
 ב. ויתור _____
 ג. ניגוד _____
8. כותרת המשנה –
 א. מצביעה על עיקרו של הטקסט.
 ב. מסתייגת מן הנאמר בטקסט.
 ג. מרחיבה את הנאמר בטקסט.
 ד. מנוגדת לנאמר בכותרת.
9. איזה יחס מתקיים בין שני חלקיו של המשפט הראשון בטקסט?
 א. ויתור
 ב. תנאי
 ג. ניגוד
 ד. סיבה ותוצאה
10. לשם מה הובא הסיפור על הנער הנכה (פסקה 2)?
 א. כדי לשבח את כל הגופים שעזרו לנער.
 ב. כדי להציג בפני הקוראים סיפור אנושי, עצוב ומרגש.
 ג. כדי לעודד אנשים שהגורל התאכזר אליהם ולעורר בהם תקווה.
 ד. כדי לתת דוגמה לייחודה של החברה הישראלית בעזרתה לחלשים שבקרבה.

פרק 2

קראו את הטקסט וענו על השאלות שאחריו.

גשמים של ציפורים הנופלות משמים / שריל קסאטי וסטפני לם

עם פרוש השנה החדשה, התרחשו מספר אירועים חריגים המציגים מוות המוני של ציפורים או דגים ממין אחד בלבד. המדענים עדיין מתקשים לספק לתופעה הסבר ברור.

1. סדרת אירועים חריגה התרחשה במגוון מקומות ברחבי העולם בשבוע הראשון של השנה החדשה – אירועים מוזרים ומטרידים שכשהם נקשרים זה לזה, הם עשויים לגרום לנו לעצור ולהרהר לרגע.
2. המקרה הראשון שזכה לסיקור נרחב בתקשורת, התרחש בארקנסו שבדרום אהר"ב ב־31 בדצמבר 2010. בעיר ביב (Beebe), למעלה מ־1,000 ציפורי שחרור אדום כנף מתו ונפלו על העיירה משמים. דווח שהציפורים פגעו בקרקע על פני שטח של כמייל ריבועי, וסקר אווירי ציין ששום ציפורים מתות נוספות לא נמצאו מחוץ לאזור. הצפרית קארן רוו מרשות הציד והדיג של ארקנסו סיפרה שמבדיקת הציפורים עלו סימנים לטראומה פיזית, והיא מניחה שייתכן ש"הלהקה נפגעה מברק או מברד בגובה רם", כך לפי דיווח סוכנות הידיעות AP.
3. באירוע נוסף התגלו כ־100,000 דגים שכיסו את גדות הנהר ארקנסו בקטע שאורכו כ־3.5 ק"מ. נראה שהדגים הפגועים משתייכים למין אחד בלבד, דגי מוסר (עיט ים). מרשות הציד והדיג של ארקנסו דווח שחלק מדגי המוסר שנותרו בנהר התגלו כחולים ונשלחו לבדיקות.
4. האם כל אלו קשורים לרעידות האדמה התכופות הפוקדות את ארקנסו בחודשים האחרונים? העיירה גיא (Guy) שבמרכז ארקנסו מתנסה מאז ה־20 בספטמבר 2010 בזעזועים כמעט



רצופים כתוצאה מסדרת רעידות אדמה. אף על פי שרעידות אדמה אינן חריגות במדינה הדרום מזרחית הזו, התדירות הנוכחית אכן חריגה – בהשוואה ל-39 רעידות שפקדו את ארקנסו בשנה שעברה, סקוט אוסברוקס מהמכון הגיאולוגי המקומי מציין שמאז ספטמבר העיירה כבר התנסתה במעל 400 רעידות אדמה.

5. בהמשך אותו שבוע, בלואיזיאנה (הגובלת בארקנסו מדרום) דווח ב-3 בינואר על כ-500 ציפורי שחרור אדומות כנף שנמצאו מתות על הקרקע, כך לפי דיווח של תחנת רדיו מצפון קרוליינה.

6. יומיים אחר כך, ב-5 בינואר, הגיעו דיווחים דומים גם משוודיה. בעיירה הדרומית פלקופינג התגלו 50-100 ציפורים מסוג קאק ממשפחת העורבים, כשהן שוכבות מתות ברחובות, כך לפי אתר החדשות השוודי The local, "התיאוריה המרכזית שלנו היא שהציפורים נבהלו מהזיקוקים של חגיגות השנה החדשה ונחתו על הכביש, אך לא הצליחו להימלט מעומס התנועה ונפגעו ממכוניות", הציע הוטרנר השוודי רוברט טד הורסט לאתר החדשות The local.

7. דיווחים דומים נוספים התקבלו גם מהעיירה פנזה באיטליה (שם דווח על 1,000 יונים מתות), ממרילנד שבארה"ב (כ-2,000,000 דגים מתים), מניו זילנד (מאות דגי פרידה) ועוד.

גשמים חריגים מימים עברו

8. למעשה, גשמים חריגים דומים הופיעו במשך מאות שנים. כפי שצוין באפוק טיימס בכתבה קודמת בנושא ("גשמים של דגים וצפרדעים: מיתוס או היסטוריה") החוקר האמריקני צ'רלס פורט (1874-1932) אסף כ-60,000 קטעי עיתונות העוסקים בהתרחשויות חריגות דומות.

לאורך השנים הוא תיעד גשמים של מטבעות, נחשים, חותמות סיניות עתיקות, דם, צפרדעים, חרקים, כותנה, שמנים וחומרים נוזליים נוספים כבר החל מהמאה ה-16.

9. דוגמאות נוספות מתקופות מאוחרות יותר – במאי 1981 בנפיליון שביוון נפלו צפרדעים רבות מהשמים, כפי הנראה לאחר שנדדו מרחק רב כיוון שמדובר במין של צפרדעים החי

רק בצפון אפריקה. בשנת 1980 דווח על בובות עץ שנפלו מהשמים על העיירה לא־פילאס שבספרד.

10. בשנה שעברה, ב־25 וב־26 בפברואר, דגים נפלו על הארץ בלג'מנו שבאוסטרליה, כ־320 ק"מ מהחוף. הדגים היו עדיין חיים בשעה שנפלו על הקרקע, כפי שדווח בתקשורת. מדענים הציעו שייתכן שהדגים נשאבו מעלה לתוך העננים על ידי סופה, עמוד מים או סופת טורנדו, התקדמו בשמים עם העננים ולאחר מכן נפלו לקרקע הרחק מהמקום שממנו יצאו לדרך. אך שום סופות הוריקן או טורנדו לא תועדו בימים שקדמו לאירוע החריג הזה.

11. התיאוריות המוצעות גם אינן מסבירות מדוע רק חיה או חפץ מסוג מסוים נפל משמים. מדוע זרם אוויר יאסוף את כל הצפרדעים מלגונה מסוימת, מבלי לקחת ממנה את המים, הבוץ, האצות ומינים אחרים מאותה סביבה?

12. עד כה מגוון ההסברים שהועלו לסדרת האירועים האלו לא הצליח להסביר אותם במלואם. בעבר כבר קרה שדווקא מחקירתן של תופעות חריגות שלא זכו להסבר מקיף בתחילה, התפתחו תגליות מדעיות מרעישות שהטביעו את חותמן על התפתחות המדע. מי יודע, אולי גם במקרה זה יימצאו מדענים סקרנים שינסו לספק הסבר מעמיק לתופעות החריגות האלו המוכרות כבר מימים עברו, אך טרם זכו להסבר מעמיק. אולי גם במקרה זה יושגו תגליות פורצות דרך.

אפוק טיימס 8.1.2011

<http://www.epochtimes.co.il/news/content/view/15827/88>



1. הפסקה הראשונה בטקסט נועדה בעיקר כדי –
 - א. לעודד את הקוראים לפתור את החידה המתוארת בטקסט.
 - ב. לעורר עניין וסקרנות אצל הקוראים.
 - ג. לסכם בקצרה את עיקר תוכנו של הטקסט.
 - ד. להביע הסתייגות מן ההסברים המובאים בטקסט.

2. הטקסט בנוי משני פרקים.
 - א. במה מתמקד כל פרק?

 - ב. מה מוסיף פרק ב לדוגמאות המפורטות בפרק א?

3. מה משותף לכל המקרים שדווחו בין דצמבר 2010 לינואר 2011?

4. בפסקה האחרונה כתוב: "עד כה מגוון ההסברים שהועלו לסדרת האירועים האלו לא הצליח להסביר אותם במלואם." השלימו את הטבלה:

התופעה	הסבר	ביסוס/הפרכה להסבר
		על הציפורים היו סימנים לטראומה פיזית.
כ־100,000 דגי מוסר נמצאו מתים על גדת הנהר.		
כ־50–100 ציפורים מסוג קאק נמצאו מתות ברחובות.		*****
	הצפרדעים נדדו מרחק רב	*****
בלג'מנו שבאוסטרליה דגים חיים נפלו על הארץ.		

5. התיאוריות הנזכרות בטקסט נועדו –

- א. להרגיע את הציבור
- ב. לעורר סקרנות
- ג. להסביר את התופעה
- ד. להסתייג מן התופעה

6. באיזו נימה מסתיים הטקסט?

- א. תמיהה
- ב. תקווה
- ג. ספקנות
- ד. צער

7. (1) על מה נסמכת נימה זו?

- א. על ניסיון העבר
- ב. על תחושה מקרית
- ג. על התיאוריות המוצעות בטקסט
- ד. על דיווח עיתונאי

(2) הביאו סימוכין מן הטקסט לביסוס דבריכם.

8. מה משמעות המילה המודגשת במשפט: "הצפרית קארן רוו מרשות הצייד והדיג של ארקנסו..."

- א. סוג של ציפור
- ב. סירנה
- ג. חוקרת וצופה בציפורים
- ד. וטרינרית המתמחה בציפורים

9. (1) במשפט: "גשמים חריגים דומים הופיעו במשך מאות שנים." למה הכוונה במילים "גשמים חריגים"?

(2) משמעות המילה חריגים היא –

- א. בלתי מתאימים
 - ב. שונים מהמקובל
 - ג. חזקים במיוחד
 - ד. מפתיעים
- (3) הביאו מן הטקסט חמש דוגמאות של גשמים חריגים.
-
-